

Атом Егојан – „генијалац“

После успеха у свету, канадски филмови у продору на домаће тржиште

(Специјално за „Политику“)

Торонто, децембра
Све је већи број квалитетних канадских филмова, а тако мало Канађана мари за њих! Ово је ехо 18. по реду доделе „Генија“, награде Канадске академије за филм и телевизију, одржане недавно (14. децембра) у Торонту. Церемонија уручивања канадских филмских „Оскара“ није чак ни преношена директно на националној ТВ мрежи, тако да је овај догађај остао сведен у уске оквири интересовања самих актера канадске филмске сцене, која се већ деценијама налази у великој сенци суседног холивудског гиганта. Одсуство „Генија“ са канадских малих екрана подудара се са одсуством канадских филмова из домаћих биоскопа. Они чине тек два-три процента репертоара, резервисаног готово искључиво за америчке филмове.

На церемонији овогодишње доделе „Генија“, која је својом одмереношћу и скромношћу одударала од гламурозне холивудске „оскаровске“ ноћи, 37-годишњем редитељу из Торонта, Атому Егојану, припале су све почасти. То се, уосталом, и очекивало, јер је његов најновији филм „Слатки други свет“ (добитник три награде на

прошлом Канском фестивалу), са рекордних 16 номинација важио за главног фаворита за највише канадске филмске награде. Овом филму, емотивној и елегичној студији о последицама превртања школског аутобуса у замрзнуто језеро, припало је укупно укупно „Генија“, колико је 1994. године добио је и Егојанов култни филм „Егзотика.“ Поред „Генија“ за најбољу главну мушку улогу (Јан Холм), фотографију (Пол Сароси), музику (Мајкл Дејна) монтажу (Сјузан Шиптон), звук и монтажу звука, два „Генија“ освојио је лично сам Егојан – као продуцент најбољег филма (заједно са Камилијом Фрајберг) и као најбољи редитељ.

Висећи врт

На молбу аутора овог текста да прокоментарише апсурдну чињеницу да је „Слатки други свет“ наишао на бољи пријем у Сједињеним Америчким Државама него код куће, у Канади, Атом Егојан је рекао:

„То је тужна стварност канадског филма у целини! Жалосно је да „Слатки други свет“, који говори о малој људској заједници која се сучава са изузетном ситуацијом, тешко налази пут управо

до таквих средина. Знам да ме „бије“ глас да су моји филмови често неприступачни, академски, сувише експериментални, али „Слатки други свет“ је филм направљен из срца, који говори из срца. То је филм за све гледаоце, који сви могу разумети. Цинично звучи да ће услед огромног америчког медијског утицаја и одличног пријема филма у САД (Национално америчко удружење критичара управо је уврстило „Слатки други свет“ међу десет најбољих филмова у 1997. години, као озбиљног кандидата за „Оскара“), „Слатки други свет“ изгледа коначно добити и у Канади прави третман, и стићи до очију и ушију гледалаца широм земље.“

Додела „Генија“ имала је још једног јунака, из другог плана. То је 29-годишњи аутор из Халифакса, Том Фиццералд, (пореклом Американац), који је за своје дебитанско дело од овдашњих филмских критичара добио чак боље оцене и од самог Егојана! Његовом несвакидашњем, поетичном филму „Висећи врт“, о хомосексуалцу који се десет година након мистериозног одласка враћа кући, праћен кошмарима и успоменама из дечачких дана, припала су три „Генија“ – за сце-

нарио, најбољу женску и мушку епизодну улогу. Фиццералд је добио и награду „Клод Жутра“ која се додељује најбољем канадском редитељу – дебитанту. „Висећи врт“, непознат ван Канаде, који је управо откупио холивудски МГМ, филм је на који треба обратити посебну пажњу.

Вампирска прича

Романтична „вампирска“ прича „Кармина“, квебечког редитеља Габријела Пелтијеа, освојила је три „Генија“ (за сценографију, костимографију и маску), док листу овогодишњих добитника закључује глумица Моли Паркер која је добила награду за најбољу главну женску улогу у провокативном филму „Љубљени“, редитељке Лин Стопкевич из Ванкувера. Филм говори о некрофиличарској страсти младе девојке према тек умрлим младим.

Канадска филмска продукција је 1997. године на фестивалима у Кану, Санденсу, Монтреалу и Торонту постигла своје досад највеће успехе, што је охрабрење за индустрију која успева некако да преживи у сенци глобалне америчке доминације на филмском тржишту.

Председница Академије Марија Топаловић са аутором текста

Иронично је да су канадски филмови и аутори боље прихваћени на фестивалима широм света, него код куће. Због тога, канадска Академија за филм и ТВ је од 1980. године установила награду „Геније“, чији циљ је управо да привуче пажњу домаће публике према најбољим достигнућима наших аутора „Генији“ још за дуго неће постати „Оскари“, али ћемо зато наставити да и даље слаavimo, награђујемо и промовишемо домаћу филмску продукцију“, каже госпођа Марија Топаловић (пореклом Југословенка), председница Канадске академије за филм и ТВ.

Бојан Ж. Босиљчић